

פרשת פקודי — העוסקים בצורכי ציבור באמונה

בסיום מלאכת המשכן, מסר משה לעם דין וחשבון מפורט, על סך התרומות שהוא קיבל לצורך בניית המשכן, ומה נעשה איתן במשכן.

לפי ההלכה, משה לא היה מחויב לתת דין וחשבון מה נעשה עם התרומות, שהרי נפסק ב"שולחן ערוך" (יורה דעה סימן רנו סעיף ב) שגזברי ההקדש שהם בחזקת כשרים, אינם צריכים לדווח לציבור מה נעשה עם הכסף שהם קיבלו כתרומה. אם כן, מדוע נתן משה דין וחשבון?

אמרו רבותינו במסכת שקלים (פרק ג משנה ב) "שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום, שנאמר (במדבר לב כב): 'וְהִיְתָם נְקִיִּם מֵה' וּמִיִּשְׂרָאֵל'". הסבר המשנה: אפילו אדם שיודע בעצמו שהוא ישר ונקי בדיני ממונות, טוב יעשה אם יודא שגם הציבור ידע שהוא נקי כפים, ואין בו שום רבב. לכן מסר משה לעם דין וחשבון. הנהגה זו של משה אומצה על ידי הפוסקים כהמלצה טובה (הגהת הרמ"א שם על פי הטור).

הסבר נוסף מופיע בדברי רבותינו על הפסוק המתאר את הליכתו של משה רבנו אל אוהל מועד: "וְהָיָה כִּצְאֵת מִשְׁחָה אֶל הָאֹהֶל – יְקוּמוּ כָּל הָעָם, וְנִצְבּוּ אִישׁ פֶּתַח אֹהֶלוֹ, וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מִשְׁחָה – עַד בָּאוּ הָאֹהֶלָה" (שמות לג ח). מה פשר ההבטה אחרי משה?

יש שפירשו הבטה זו לשבח, שהביטו במשה מתוך הערצה, ונהנו מכל רגע שזכו לראותו (תלמוד ירושלמי ביכורים פרק ג הלכה ג). אבל אמוראים אחרים פירשו הבטה זו לגנאי: שהביטו עליו בעין רעה, ודיברו בו סרה. וכך מתאר "מדרש רבה" (שמות נא ו) את ריבון "ליצני ישראל":

אמר אחד לחברו: "תראה כמה משה שמן ומדושן! הוא נראה טוב כאחד העשירים שלא חסר להם כלום!" וחברו עונה לו בציניות: "מה הפלא? מי שקיבל כל כך הרבה כסף למלאכת המשכן, בלי לתת דין וחשבון – האם יתכן שהוא לא יתעשר מהתרומות שלנו?!"

כששמע משה את מה שאומרים עליו הבריות, החליט שהוא מוכרח לפרסם דין וחשבון. כשערך משה את הדו"ח, כמה הכנסות היו ומה נעשה עם כל תרומה ותרומה, נשאלו לו בסעיף ההכנסות אלף שבע מאות שבעים וחמישה שקלים שהוא לא זכר מה נעשה איתם. לכאורה, זה סכום קטן מאוד בכלל בניית המשכן, ומי יתלונן על כך. הרי כולם ראו איזה מבנה מפואר נבנה מהתרומות! אבל משה דאג מאוד וחשש שעכשיו כולם יאשימו אותו בגנבה ומעילה! האיר ה' את עיני משה, והוא נזכר שמתרומה זו עשו את הנונים לעמודים (לח כח). נרגע משה ואמר: "עכשיו אף אחד לא יחשוד בי".

ממדרש זה אנו לומדים עד כמה קשה תפקידם של עובדי הציבור. כל מה שעשה משה לעם ישראל – יציאת מצרים, קריעת ים סוף, מתן תורה – הכל נשכה כנגד חשד של כמה שקלים!

ארץ ישראל אמונה טהרת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

שי
לש"י

סיני
קוראים

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לש"י : shayleshay.co.il

מכיוון שהציבור בדרך כלל לא מכיר תודה למי שפועל עבורו, אומרים בקהילות אשכנז בתפילת "מי שברך" בשבת: "נְכַל מִי שְׁעוֹסְקִים בְּצַרְכֵי צְבוּר בְּאַמוּנָה – הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְשַׁלֵּם שְׂכָרָם". ושואלים על דרך החידוד: מדוע שהקב"ה ישלם שכרם ולא הציבור שלטובתו הם פועלים? אלא מודיעים כאן לשליחי הציבור: "דעו לכם, הציבור יודע רק להתלונן. אל תצפו שהוא יכיר תודה או יברך. היחיד שבוודאי יברך אתכם – הוא רק הקב"ה!"

יהי רצון שנדע להכיר תודה לעוסקים בצורכי ציבור באמונה.